

Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis
Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10, 150 Reykjavík

Umsögn Landverndar um þingsályktunartillögu um stofnun Hofsjökulsþjóðgarðs

Stjórn Landverndar lýsir yfir stuðningi við þingsályktunartillögu um stofnun Hofsjökulsþjóðgarðs (106. mál á 140. löggjafarþingi).

Í sameiginlegri umsögn þrettán náttúruverndarsamtaka á Íslandi, þ.m.t. Landverndar, um drög að þingsályktunartillögu um vernd og orkunýtingu landssvæða kemur fram sá vilji samtakanna að miðhálandi Íslands verði friðlýst með stofnun þjóðgarðs¹. Í umsögninni segir m.a. (bls. 17): „Mörg og sterk rök hníga að slíkri friðlýsingu; sérstök náttúra sem Íslendingar bera ábyrgð á, möguleikar til einstakrar upplifunar og hughrifa, og sjálfbær ferðapjónusta og verðmætasköpun fyrir þjóðina. Útivist í lítt snortinni náttúru er einnig mjög mikilvæg fyrir líkamlega heilsu og vellíðan fólks. Sérstaða og verðmæti svæðisins felast í einstakri náttúru, gróðurvinjum, jarðfræði og landmótun, einstöku samspili elds og íss og óviðjafnanlegum andstæðum í landslagi og víðernum sem af mörgum eru talin meðal síðustu stóru víðerna Evrópu.“ Stjórn Landverndar leggur áherslu á mikilvægi miðhálandisins sem einnar samfelldrar heildar og vill tryggja verndun þeirrar heildar í þágu velferðar okkar og komandi kynslóða. Stofnun Hofsjökulsþjóðgarðs, með Þjórsárver í suðri, Kerlingarfjöll í vestri, Guðlaugstungur og Orravatnsrústir í norðri, auk annarra aðliggjandi svæða eftir samkomulagi væri mikilvægt skref í átt að miðhálandisþjóðgarði, en segja má að fyrsta skrefinu að honum sé þegar náð með stofnun Vatnajökulsþjóðgarðs.

Tilkoma Hofsjökulsþjóðgarðs væri því afar jákvæð þróun í náttúruverndarmálum á Íslandi. Um Þjórsárver og svæðið í kring hefur staðið deila í yfir 40 ár vegna áforma um Norðlingaölduveitu, og einnig hefur verið tekist á um virkjanir í skagfirsku jökulánum. Í þessum deilum, og þá sérstaklega í kringum Þjórsárver, hefur komið í ljós hve mikilvæg svæðin eru fyrir menningu og sjálfsmynd heimamanna og í raun fjölmargra Íslendinga². Erlend náttúruverndarsamtök og þekktir einstaklingar innan þess geira hafa einnig bent á mikilvægi svæða eins og Þjórsárvera fyrir náttúruvernd á heimsvísu. Þjórsárver eru í hugum margra orðin tákn fyrir náttúruverndarbaráttu á Íslandi og tími kominn til að þau og nærliggjandi svæði fái þann sess sem þau eiga skilið. Stjórn Landverndar telur mikilvægt að skera endanlega á þann deiluhnútt sem orðið hefur til um Norðlingaölduveitu og hyggur að Hofsjökulsþjóðgarður væri farsæl leið til þess.

Stjórn Landverndar tekur undir það sem segir í greinargerð með þingsályktunartillögunni að líta beri til friðlýsingar jökulvatna Skagafjarðar sem hluta af fyrirhuguðum þjóðgarði. Faghópur I í rammaáætlun komst einmitt að þeirri niðurstöðu að Jökulsárnar í Skagafirði og vatnasvið þeirra væru á meðal verðmætustu svæða landsins þegar kemur að menningarminjum, jarðminjum, vatnafari, verðmætum tegundum lífvera, vistkerfum og jarðvegi³.

Þá skal hér bent á nýlega skoðanakönnun sem Capacent Gallup vann fyrir þau náttúruverndarsamtök sem stóðu að ofangreindri umsögn, en hún leiddi í ljós að víðtækur stuðningur er við stofnun þjóðgarðs á miðhálandi Íslands⁴: 56% aðspurðra voru hlynt, einungis 17,8% andvíg og 26,2% tóku

ekki afstöðu. Hugmyndin á vísan stuðning meðal kjósenda allra stjórnmálaflokka, meðal allra aldurshópa og um allt land. Hugmyndin um miðhálandisþjóðgarð er því til þess fallin að skapa sátt um verndun þessa svæðis og Hofsjökulsþjóðgarður er mikilvægt skref í þá átt.

Stjórn Landverndar telur mikilvægt að við undirbúning að stofnun Hofsjökulsþjóðgarðs sé litið til þess að verndarákvæði taki mið að viðmiðum Alþjóðanáttúruverndarsamtakana (IUCN) um þjóðgarða og önnur verndarsvæði líkt og fordæmi eru fyrir í Vatnajökulsþjóðgarði. Öll útfærsla þjóðgarðsmarka og verndarákvæða ætti að fara í víðtækt samráðsferli, í sem bestu samstarfi við hluteigandi rétthafa, þar með talin frjáls félagasamtök á sviði náttúruverndar og útivistar.

Reykjavík, 30. nóvember 2011

F.h. stjórnar Landverndar

Guðmundur Ingi Guðbrandsson
framkvæmdastjóri Landverndar

Heimildir

---

¹ Áhugahópur um verndun Jökulsárna í Skagafirði, Eldvötn - samtök um náttúruvernd í Skaftárhreppi, Félag um verndun hálandis Austurlands, Framtíðarlandið, Fuglavernd, Landvernd, Náttúruvaktin, Náttúruverndarsamtök Austurlands (NAUST), Náttúruverndarsamtök Íslands, Náttúruverndarsamtök Suðurlands, Náttúruverndarsamtök Suðvesturlands, Samtök um náttúruvernd á Norðurlandi (SUNN), Sól á Suðurlandi. 2011. *Umsögn um drög að tillögu til þingsályktunar um áætlun um vernd og orkunýtingu landsvæða*. Reykjavík, 11. nóvember 2011, 56 bls. URL: <http://www.landvernd.is/frettirpage.asp?ID=2421>.

² Helga Ögmundardóttir. 2011. *The Shepherds of Þjórsárver, Ph.D. thesis*. Uppsala university: Sweden.

³ Verkefnisstjórn um gerð rammaáætlunar og iðnaðarráðuneytið. 2011. *Niðurstöður 2. áfanga Rammaáætlunar*, bls. 62-67.

⁴ Capacent Gallup. *Víðhorf til þjóðgarðs á miðhálandi Íslands*. Október 2011. URL: http://www.natturuverndarsamtok.is/pdf/https___postur.internet.pdf.